

Η ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΣΑΝΑΖΗ

Ραδιοφωνική έκπομπή διά
τήν 1ην Μαρτίου 1970
καί ώρα : 22.30 - 23.00

Τήν έκπομπήν παρουσιάζουν
ο ΚΩΣΤΑΣ ΓΩΑΝΝΙΑΔΗΣ
καί ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ.
Τραγουδοῦ ἡ ΚΛΕΙΩ
Δ Ε Ν Α Ρ Δ Ο Υ.

Αρ. 56

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τρίτη Κυριακή τῆς Ἀποβηθῆς Δημήτρη μου καί ἀκόμη Καρναβάλι δέν εἶδαμε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πῶς νά τά δοῦμε Γιάγιο μου, ἀφοῦ τά εἶδανε ὅλα μαζεμένα οἱ παλαιοί ἀθηναῖοι ; Τά εἶδανε ὅλα, τά χορτάσανε καί δέν ἄφησαν τίποτα γιά τά μεταγενέστερα χρόνια.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τό ξέρω πῶς ἀστειεύεσαι γιατί ἀσφαλῶς δέν εἶναι αὐτός ὁ λόγος πού τό Καρναβάλι ἔχει πέσει σέ μαρasmus στά χρόνια μας. Κυρίως τό ἔφαγε ἡ ἐξέλιξις καί ἡ μουσική, ἡ ξένη μουσική πού ἄρχισε νά εἰσχωρῆ στήν ἀθηναϊκή ζωή. Μέ καταλαβαίνεις τί θέλω νά πῶ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί βέβαια σέ καταλαβαίνω καί σοῦ λέω πῶς ἔχεις ἀπόλυτα δίκαιο. Γύρω στά 1880 ἕως τά 1900 καί πιο πέρα ἀκόμη, ποιά ἦταν ἡ μουσική πού ἔπαιζε γαλουχοῦσε καί ἔτρεφε τούς ἀθηναίους ; Οἱ νυκτερινές καντάδες καί τό κινητό ραδιόφωνο τῆς γειτονιάς.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κοροϊδεύεις Δημήτρη ; Ποιό ραδιόφωνο ; Ἵπῆρχε ραδιόφωνο τότε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εἶπα τό κινητό ραδιόφωνο τῆς γειτονιάς. Ἵννοῶ τήν παλαιά ρομβία. Τό ὄργανάκι, τήν λατέρνα. Ἵπῆσαν νοικοκυρές πού μαγειρεύανε στά σπίτια τους καί λέγανε : Δέν περνάει καί ἡ ρομβία νά μᾶς παίξῃ λίγη μουσική ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κι' ἐκεῖ πού τό λέγανε αὐτό, ἀκουγότανε ἀπό τόν δρόμο ἡ ρομβία πού ἐξαπέστελλε τίς μελωδίες τῆς. Ἀλήθεια, ποιά νά ἦταν τά πρῶτα μουσικά κομμάτια πού ἔπαιζε μιᾶ ρομβία ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θά σου φανῆ παράξενο Γιάγκο ἂν σου πῶ ὅτι τά πρώτα πρώτα μουσικά κομμάτια πού ἄκουσαν οἱ ἄθηναῖοι ἀπό ὄργανέτο - ὄργανέτα τίς ἀποκαλούσανε τίς ρομβίες συνήθως - ἦτανε δυό ἰταλικά μοτίβα : Ἡ ἄρια Λά ντόννα ἔ μόμπιλε ἀπό τόν Ριγκολέττο καί τό Ἄντιο ντέλ πασάτο, θρηνηδες καί κλαφο-μουρμούρινο ἀπό τήν Τραβιάτα

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Σοβαρά μιλάς ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σοβαρώτατα. Αὐτά τᾶ δύο μοτίβα ἦτανε οἱ πρώτες μουσικές ἀποκαύσεις τῆς ἀθηναϊκῆς συνοικίας.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τό βρίσιω πολύ φυσικό. Αὐτές οἱ ρομβίες, οἱ ἄθηναῖοι ἀποκαλέσανε ρομβία τό ὄργανάκι, γιατί ἦτανε κατασκευῆς τοῦ ἰταλινοῦ ἐργοστασίου Πόμπια. Ἡ λέξις Πόμπια, γραμμένη ἰταλικά, διαβάζεται ἑλληνικά : Ρομβία. Λέω λοιπόν ὅτι τό βρίσιω πολύ φυσικό νά ἔχουν αὐτά τᾶ δύο μοτίβα οἱ ἰταλικῆς κατασκευῆς ρομβίες, γιατί τί ἄλλο θά ἤθελες νά βάλουν ^{οἱ ἰταῖοι} παρά ἰταλικά μοτίβα ; Τήν ἐποχή πού ἕνας ἰταλός ὄργανοποιός στήν πόλι Μοδένα, κατεσκεύασε αὐτό τό ἀπαίσιο μηχανικό ὄργανο, τήν ρομβία, γύρω στά 1870 ἔδω κι' ἕνατό χρόνια, οἱ μελωδίες τοῦ Βέρντι χαλούσανε κόσμο. Ὁ Ριγκολέττο εἶχε παρασταθεῖ ^{οἱ ἰταῖοι} στά 1851 καί ἡ Τραβιάτα στά 1853. Αὐτά τᾶ δύο μοτίβα τους Λά ντόννα ἔ μόμπιλε καί τό Ἄντιο ντέλ πασάτο, ἦτανε τᾶ δυό λαοφίλητα μοτίβα τῶν δύο ἔργων. "Ἐτσι αὐτά γνωρίζανε οἱ ἄθηναῖοι ὅταν πρωτοακούσανε μουσική ἀπό τᾶ ὄργανέτα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἡ ἐξηγήσί σου εἶναι λογιωτάτη καί τήν σέβομαι ἀπόλυτα.

Ἡ ἀθηναϊκή γειτονιά θά ἤθελε ν' ἀκούη καμμιάν αλλη μελωδία ^{συμπεραίνομε ἀπό τόν Σουρή} μά τί νά κάνη ; Κι' ὅμως ~~ἀπεροπρησμένη~~ ὅτι στά 1886 ἦτανε πολύ τῆς μόδας ἕνα λαϊκό τραγοῦδι : ἡ Παπαροῦνα, ἀφοῦ ὁ χαριτωμένος αὐτός εὐθυμογράφος, σημειώνει : "Ὅταν θά πεθάνω, φίλοι νά μὴν κλάφουν - νά μεθύσουν ὅλοι νά γενοῦν κουροῦνα -

κι' από τό μεθύσι, όταν θά μέ θάφουν - τήν Πασσιώτ νά ~~δέσει~~
φάλουν καί τήν Παπαροθνα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Νομίζω όμως ότι φύγαμε από τό θέμα μας.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν φύγαμε. Όλα αυτά τά είπαμε γιά νά καταλήξωμε στό παληό Καρ-
ναβάλι. Ό παληός λοιπόν άθηναίος δέν είχε τήν εύκαιρία ν' άκού-
η συχνά μουσική. Έτσι, όταν έρχότανε τό Τριώδιο καί ή 'Αποκριή
όποιος ήξερε ένα ή όργανο, είτε κλαρινό, είτε νταούλι, είτε
πίπιζα, ακόμη καί φλογέρα, έβγαινε στους δρόμους γιά ν' άνομπα-
νιάρη τά λαϊκά άποκριάτικα θεάματα. Ό κόσμάκης άκουγε μουσική
άκουγε ένα ρυθμό έστω καί μέ νταούλι κι' έβγαινε στά παράθυρα
καί σχημάτιζε κύκλο γύρω από τόν θασουλή ή τό Γιαϊτανάκι.
Όμως από τά 1910, ό κόσμος άρχισε νά συνηθίζη στήν μουσική.
Ό κινηματογράφος - ό βωβός - ήθελε νά συνοδεύεται από μουσική
είτε πιάνο σπέτο, είτε μικρή όρχήστρα...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Οί παλαιότερες προπολεμικές ταβέρνες είχανε μικρές όρχηστρες
μέ καλούς μουσικούς καί καλούς τραγουδιστάς...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Από τά 1920, άρχισε ή παραγωγή ~~αλλά~~ φωνογραφικών δίσκων στήν
'Αθήνα, μέ τραγούδια καλής ποιότητας

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Στά 1937 ιδρύεται τό ραδιόφωνο στήν 'Αθήνα. Τότε πιά ή πρω-
τεύουσα πλημμυρίζει από μουσική...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί ή εξέλιξις φέρνει τόν κινηματογράφο μέ μουσική, φέρνει
τήν πρόοδο της ταβέρνας μέ τό λαϊκό πλέον τραγούδι. Ξέρεις
Γιάγκο ότι στά 1900, έδώ κι' έβδομηντα χρόνια ή μόνη πραγματική
μουσική τροφή τών άθηναίων ήτανε τό 'Ορφανοτροφείο Κατζηνώ-
στα ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ναι, έχω ακούσει ότι τά όρφανά του ιδρύματος αυτού, μαθαίνανε
καί μουσική καί έπεδίδοντο κυρίως στά χάλκινα καί ξύλινα όρ-
γανα της μπάντας.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καλά πού τό ξέρεις. Λοιπόν κάθε Κυριακή πού τά παιδιά του 'Ορφανοτροφείου χατζηνώστα μέ τίς χακί τους στολές βγαίνανε γιά περίπατο στήν πόλι, είχανε πάντα καί τήν μπάντα μαζί τους πού έπαιζε διάφορα θούρια καί μάρς. Ένατοντάδες τρέχανε πίσω από τό 'Ορφανοτροφείο οι άθηναίοι καί τό άκολουθούσανε γιά ν' άκουθνε μουσική.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καταλαβαίνω λοιπόν πολύ καλά τόν συλλογισμό σου καί τόν συμπερίζομαι. Όταν ο άθηναίος άρχιζε νά χορταίνει από μουσική, έπαφινά ένδιαφέρεται γιά τό άποικρηάτικο θέαμα μέ τήν ύποτυπώδη του μουσική άπόλαυση.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' έχομε επί πλέον καί τίς έπιθεωρήσεις πού δίνουν μουσική τρεφή στόν κόσμο. Του προσφέρουν τραγούδια γιά νά τά τραγουδά στίς ώρες του κειοθ του.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί σχετινά μέ τό Καρναβάλι έχομε ένα περίφημο τραγούδι του 1917, μέ στίχους του Μωραϊτίνη νομίζω, τό περίφημο : Δέν μέ ξέρεις - δέν σε ξέρω...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό θυμάμαι πολύ καλά. Ήτανε ένα αίσθηματιικό άποικρηάτικο ντουέττο. Φαντάζομαι ότι οι άκροατές μας θά τό ξαναθυμόντουσαν πολύ εύχαρίστως από τήν γλυκειά φωνή της φίλης μας Κλειώς

ΚΑΒΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου)

Τήν μάσκα θά σου βγάλω
δέν σου γυρεύω άλλο
κι' όσα έχεις κρυμένα
μπροστά μου νά φανοθν

Τήν μάσκα θά σηλώσω
κι' όλα θά σου τά δώσω
κι' όσα έχω κρυμένα
δικά σου θά γενοθν.

Δέν μέ ξέρεις - δέν σε ξέρω
ύποφέρεις - ύποφέρω
τόσα βάσανα καί τόσες ~~πείνες~~ πείνες
τόσες πείνες, πόνους καί καημούς...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Λοιπόν ας ξαναγυρίσωμε στά πρόβατά μας, ρεβενόν - ζ - ά νόμουτόν, πού λέει καί ο διασστής της παλαιοτάτης γαλλικής κωμωδίας, μέ άλλα λόγια ές ξαναγυρίσωμε στό παληό Καρναβάλι

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ** Καί ξέρεις τί θά ήθελα νά κουβεντιάσωμε Δημήτρη ; Γιά τούς παληούς αποκρηάτικους χορούς.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Αυτό είναι ένα θέμα άνεξάντλητο Γιάγνο. Καί πρώτα πρώτα πρέπει νά διαχωρίσωμε αυτές τίς αποκρηάτικες χορευτικές εκδηλώσεις σέ δύο περιόδους : Στά παλαιότερα παλαιά χρόνια, πρίν από τό 1910 καί στά νεώτερα παλαιά χρόνια, από τό 1910 καί πέρα. Γιά ποιά προτιμᾶς νά μιλήσωμε ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ** "Ας ακολουθήσωμε τήν 'Ιστορία καί ἄς πᾶμε χρονολογικά. Πρώτα τά παλαιότερα χρόνια.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Πᾶμε λοιπόν ὀγδόοντα χρόνια πίσω. Στά 1890. οἱ δημόσιοι χοροί τῆς 'Αποκρηᾶς εἶναι σπάνιοι. οἱ διάφοροι σύλλογοι δέν ἔχουν ἀρχίσει νά δίνουν ~~ἀποκρηάτικους~~ δημοσίους χορούς γιά νά ἐνισχύσουν τᾶ ταμεῖα τους. Καί δίνει ένα χορό τήν τελευταία Κυριακή τῆς 'Αποκρηᾶς, τό Δημοτικό θέατρο 'Αθηνῶν, δίνει ἄλλον ένα χορό τήν Τρικυνοπέμπτη ὁ Σύλλογος Παρνασός καί, πάλι τό Δημοτικό θέατρο δίνει τό περίφημο Μπάλ Καλικό...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ** Τί εἶναι αυτό τό Μπάλ Καλικό ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Φυσικά μίμησις Παριζιάνικη. Καλικό λέγεται στά φραντσέζικα τό φτηνό χωριάτικο ὕφασμα, τό βαμβακερό, τό πολύχρωμο, τό πολύ πολύ φτηνό. Γινότανε λοιπόν στό Παρίσι, ένα μπάλ Καλικό χορός στόν ὅποτον ἀπαγορευότανε ἡ πολυτελῆς ἀμφίεσις καί ἐπεβάλλετο τό χωριάτικο φτηνό ὕφασμα, τό ντρίλλι ὅπως τό ξέρομε.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ** Καί εἶχε ἐπιτυχία αυτός ὁ χορός ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Φαίνεται ὅτι δέν θά εἶχε μεγάλη ἐπιτυχία, γιατί μόνο μιά ἡ δύο χρονιές δημοφιλέζεται στίς παλαιές ἐφημερίδες. Τό γεγονός εἶναι ὅτι οἱ περισσότερες ἀθηναῖες - κομψές τῆς ἐποχῆς - ντυθήκανε χωριάτικα, μέ μακρούς χρωματιστές φούστες, μέ μποξάδες στούς ἄρᾶ ὤμους καί μαντήλια στά κεφάλια. Πήγανε καί δυό τρεῖς ἀθηναῖες πού παρίσταναν τίς ἀγουλοῦδες μέ καλάθια μέ ἀυγά.

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δέν φαντάζομαι νά πήγανε στόν χορό μέ ἀληθινά αὐγά στά καλάθια τους.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάγιο μου ἔκανες διάννα. Τό μάντεφες καί ὕχι μόνο εἶχανε πραγματικά αὐγά στά καλάθια τους ἀλλά τά εἶχανε βράσει ἀφαισφικτά ὥστε νά μήν πάθουνε κανένα ρεζιλίκι ἂν τυχόν ἔπεφτε τό καλάθι στό πάτωμα τήν ὥρα τοῦ χοροῦ καί τ' αὐγά σπάζανε. Ὅμως ἡ μιᾶ ἀθηναία δέν εἶχε ὑπολογίσει τέτοιο ἐνδεχόμενο καί δέν εἶχε βράσει τ' αὐγά της ἀπό τσιγγουνιά κυρίως.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καταλαβαίνω τήν τσιγγουνιά. Τά βρασμένα αὐγά θά τά παίρνανε οἱ ναβαλλιέροι καί θ' ἄ τά τρώγανε...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄκριβως αὐτό γινότανε. Καί ἡ τσιγγούνα ἀθηναία πού δέν εἶχε βράσει τ' αὐγά της, γιά νά μήν τῆς τά τρῶνε, τήν ἔπαθε πολύ χειρότερα.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μή μοῦ πῆς ὅτι σπάζανε τά ὠμά αὐγά τήν ὥρα τοῦ χοροῦ...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στό λέω γιατί ἔτσι ἔγινε. Κάποια στιγμή, τήν ὥρα τοῦ βάλς, ἐνῶ στροβιλιζότανε ἡ ἀθηναία ντυμένη μενιδιάτισσα μέ τ' αὐγά της, τό καλάθι ~~ἐπέπεσε~~ ξεφεύγει ἀπό τά χέρια της καί τ' αὐγά σκορπίζονται στό πάτωμα.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί σπάζανε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μποροῦσαν νά μήν σπάζουνε ; Καί τό χειρότερο ἦτανε ὅτι στήν αἴθουσα τοῦ Δημοτικοῦ θεάτρου χορεύανε ἐκεῖνη τήν στιγμή πενηντα, ἑξήντα ἔως ζευγάρια χορευτῶν... Ποῦ νά προσέξουν τ' αὐγά πού εἶχα σπάζει στό πάτωμα...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τά πατούσανε φυσικά καί ἡ ὀμελέττα θά ἔγινε πλήρης καί κανονική... Καί ὅπως φαντάζομαι δέν θ' ἄρκοῦσε ὅτι πολλά γοβάκια καί ἀρμετοί ποδόγυροι φουσταβιδῶν θά λερωθήκανε, μά ἔως νά γλυστρήσανε μερικοί στά χυμένα αὐγά καί...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί ξαπλωθήκανε στό πάτωμα... Δὲ ἔγινε δέν λέγεται. Οἱ κροκοί καί τ' ἀσπράδια κολλήσανε στά γυναικεῖα φορέματα καί στά πανταλόνια τῶν ἀνδρῶν...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μά ναι, τώρα θυμῆμαι ὅτι κάπου ἔχω διαβάσει κι' ἓνα σχετικό
δίστιχο τοῦ Λάσκαρη :

Κι' ἔγινε θέαμα φαιδρόν ἢ αὐγουλοῦ ἢ μερακιοῦ
καί ἂν δέν εἶχε κλούβια αὐγά, ἦτανε τῆς βραδυῆς τὸ κλοῦ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Παράλληλα μέ τούς μεγάλους δημοσίους αὐτούς χορούς, ἄρχιζαν
νά γίνωνται καί οἰκογενειακές ἀποικρηάτικες συγκεντρώσεις.
Τᾶ σπίτια δέν εἶχανε μεγάλα δωμάτια, μεγάλους χώρους καί
γι' αὐτόν τόν λόγο, μαζεύανε τὰ κρεβάτια ἀπό τὰ δωμάτια τοῦ
ὑπνου γιά νά χορεύουν οἱ καλεσμένοι. Φυσικά στά λαϊκά κυρίως
σπίτια ἔδινε κι' ἔπαιρνε ὁ καλαματιανός καί ὁ συρτός, πολλές
φορές χωρίς μουσική, χωρίς ὄργανα ἀλλά μέ τό τραγοῦδι τῶν
χορευτῶν. &K

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' ἓνα ἀπό τὰ λαϊκά τραγοῦδια πού συνώδευε τόν καλαματιανό
ἦτανε ἓνα γνήσιο μωραϊτικο τραγοῦδι : Πέντε ποντικοί βαρβά-
τοι... πού θά μᾶς τῷ θυμίσῃ τώρα ἡ Κλειώ.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Πέντε ποντικοί βαρβάτοι
μοῦ χαλάσαν τό κρεβάτι
κι' ἄλλοι τρεῖς πιό προκομένοι
μοῦ τό σιάχναν οἱ καημένοι

Ἦταν μιά, βρέ ἦταν μιά
ἦταν μιά ποντικίνα
ἀκαμάτρα μά τσαχπίνα
κι' ἄλλη μιά πιό παινεμένη
ἄσχημη μά προκομένη

Τί νά πάρω γιά τή λάτρα
προκομένη ἢ ακαμάτρα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σκέφου Γιάνκο ὅτι αὐτό τό λαϊκό τραγοῦδι, ἔχει ἡλικία ἑκα-
τόν πενήντα ἐτῶν, ἀφοῦ τό ἔχει περιλάβει στήν περίφημη κωμω-
δία του, τήν Βαβυλωνία ὁ Βυζάντιος, στά 1830. Καί μάλιστα
σημειώνει ὅτι τό τραγουδοῦσε ὁ Μωραϊτης ἀπό τούς ἥρωες τοῦ
ἔργου του. Ἀπ' ἐκεῖ συμπεραίνομε πώς εἶναι μωραϊτικο τό
τραγοῦδι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Έχω ακούσει ότι σέ χρόνια παλαιότερα, οί δημόσιοι χοροί ἄρχιζαν ἀπό τά καφενεῖα καί μάλιστα, τά συνοικιακά. Εἶναι ἀλήθεια αὐτό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί νομίζω μάλιστα ὅτι ἡ ἱστορία αὐτή, τῆς μετατροπῆς τῶν καφενεείων σέ αἰθουσες χοροῦ, τίς 'Απόκρηες, ἄρχισε ἀπό τό φοιτητικό καφενεῖο : 'Ο Κοραῆς στήν γωνία τῆς ὁδοῦ 'Ιπποκράτους καί Ναβαρίνου. "Ἔως πέρυσι ζοῦσε τό καφενεῖο αὐτό, πάντα σάν καφενεῖο. Τώρα δέν εἶναι δύο μῆνες πού τό γκρεμίσανε γιά νά κτίσουνε μιά πολυκατοικία. Λένε λοιπόν οί παλαιότεροι ὅτι γύρω στά 1870, ἔδω κι' ἑκατό χρόνια μερικοί φοιτηταί εἶπανε στό μπάρμπα Λάζαρο τόν τότε καφετζή : Μπάρμπα Λάζαρε, μεθαύριο τήν Τσικνοπέμπτη δέν θά τό γλεντήσωμε λιγάκι ; Καί ποιός σᾶς ἐμποδίζει ; Γλεντήστε το... εἶπε ὁ Λάζαρος. "Ὅμως ἡ φοιτητική συντροφιά πού εἶχε διάθεσι γιά γλέντι, εἶχε κανονίσει καί τό σχέδιο πού θά ἐπρότεινε. Καί ρώτησε τόν καφετζή : Πόσο πουλᾶς τόν καφέ μπάρμπα Λάζαρε ; Μιά πεντάρα. Τό οὔζο ; Μιά πεντάρα. Τήν τσιτσιμπύρα ; Μιά δεκάρα. Λοιπόν : Τήν τσικνοπέμπτη, μεθαύριο δηλαδή, θά κλείσης τό μαγαζί ἀπό τίς ἑφτά τό βράδυ κι' ὅποιος μπαίνει θά πληρώνει τό ποτό ἀπό μιά πεντάρα , μιά δραχμή...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάζομαι ὅτι ὁ μπάρμπα Λάζαρος θά ἔμεινε ἄναυδος. 'Από μιά πεντέρα ὁ καφές, μιά δραχμή ; Εἶκοσι φορές ἐπάνω ; Τελικά θά δέχτηκε ὁ μπάρμπα Λάζαρος.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κουτός ἦτανε νά μὴν δεχτῆ ; Εἶκοσι πελάτες δέν εἶχε ποτέ του τίς νύχτες. Κι' ἔναν μόνο καφέ νά πουλοῦσε, θά ἔπιανε τήν ἀξία εἶκοσι ποτῶν... Καί συμφώνησε μέ τούς φοιτηταί νά κλείσῃ τό μαγαζί του τήν νύχτα τῆς Τσικνοπέμπτης. Οί φοιτηταί μεταξύ τῶν ὁποίων ὑπῆρχαν καί σπουδασταί τοῦ Πολυτεχνείου ζωγράφοι καί μηχανικοί, ἐσχεδίασαν μεγάλα χαρτιά μέ γράμματα : ΜΕΓΑΣ

ΧΟΡΟΣ ΤΣΙΚΝΟΠΕΜΠΤΗΣ. Γενική είσοδος : Μία δραχμή μετά ποτού κατ' έκλογήν. 'Ορχήστρα πλήρης.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σώπαινε. 'Υπήρχε καί πλήρης όρχήστρα :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πλήρης όρχήστρα Γιάγιο έκεινη τήν έποχή, ήτανε ένα κλαρινό δυό ζουρνάδες καί τό άπαραίτητο νταουλι. Φυσικά, τρεις φοιτηταί πού έπαιζαν κιθάρα καί μαντολίνα, συνεπλήρωσαν τήν ~~αλλά~~ όρχήστρα καί τήν έκαναν πλήρη.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάζομαι ότι ό χορός θά είχε μεγάλη έπιτυχία καί ό καφετζής ό Λάζαρος θά έτριβε τά μάτια του.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλλον τά χέρια του έτριβε όταν μετρούσε τήν είσπραξι του. Σκέφου ότι μαζεότηκαν τό βράδυ έκεινο κάπου διακόσια άτομα τό καφενείο του καί από δύο ή τρ'α ποτά πού έπήρε ό καθένας μέ μία δραχμή τό ποτό, ό Λάζαρος μάζεψε τό βράδυ έκεινο κάπου έξακόσιες δραχμές

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μέ άλλα λόγια καί έξακόσιους καφέδες νά πουλούσε μέ μία πεντάρα τόν έναν θά έπυρνε κανονικά τριάντα δραχμές. Καί έπιασε έξακόσιες. Δέν τό επανέλαβε τό πείραμα :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό επανέλαβε καί θά σου πω μέ τί τρόπο, αφού πρώτα ~~ακούσε~~ θυμηθούμε κανένα παλαιό άποικηάτικο τραγούδι

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Η φίλη μας ή κλειώ θά μ'ε θυμίση τήν Τσιγγάνα, από μία έπιθεώρησι του Μωραϊτίνη μέ μουσική ένός στρατιωτικού μουσικού πού έλεγετο Οίκονομικός. 'Η Τσιγγάνα τραγουδήθηκε στήν 'Αθήνα έδω καί πενήντα χρόνια, στά 1920, όσο κανένα άλλο τραγούδι τής έποχής.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Τόν κόσμο γύρα
τόν φέρνω καί γυρίζω
καί λέω καθενός έγώ τή μοτρα
τ'άστέρια καί τά μυστινά γνωρίζω.

Θότανα πουλάω κι' άλλα μαγικά
καί για τίς κοπέλλες ξέρω μυστινά
άλλες ξελογιάζω τούς παίρνω τά μυαλά
καί ξέρω καί άλλα πολλά..

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Ανυπομονῶ νά μάθω ἂν ἐπανελάβε τό πείραμα τοῦ κλεισίματος τοῦ καφενεῖου ὁ μπάρμπα Λάζαρος.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τί φαντάζεσαι ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ὅπως δῆποτε θά ἐπαναλήφθῃ. οἱ ἑξακόσιες δραχμές τῆς εἰσπράξεως θά τόν γλυκάνανε τόν Λάζαρο.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τήν τελευταία Κυριακή τῆς 'Αποκριῆς, ξανακλείνει τό καφενεῖο του καί ξαναδίνει χορό. 'Ἡ εἰσπραξις ἦτανε ἀκό,η μεγαλύτερη γιατί ἡ ἐπομένη ξημέρωνα Καθαρή Δευτέρα καί ὅλοι οἱ νυκτερινοί γλεντζέδες τό ξενυχτίσανε πυρολεπτινά. "Ἐπιασε κάπου χίλιες πενήντα δραχμές ὁ Λάζαρος, ἀλλά εἶχε φροντίσει νά ἔχη καί ρετσίνα καί κεφτέδες τηγανιτούς.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό πρῶτο τάμπλ' ντ' ὄτ ἀποκηάτιμου χοροῦ. Τά ἄλλα καφενεῖα δέν μιμηθήκανε τήν καινοτομία ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν προλάβανε ἐπεινον τόν χρόνο. μά τόν ἐπόμενο χρόνο ὅμως τό πζρίφημο καφενεῖο τοῦ Καρατζᾶ, τῆς ὁδοῦ Σόλωνος καί Ζωοδόχου Πηγῆς, τό καφενεῖο τῆς Μητροπόλεως, ἕνα καφενεῖο στοῦ Μακρυγιάννη, ἀνήγγελλαν : ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΟΣ.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ποιός ἀπ' ὄλους αὐτούς τοῦς καφετζήδες ἔκανε τήν καινοτομία ἀντιναταστήση τοῦς μουσικοῦς του, τό κλαρίνο, τοῦς ζυρνάδες καί τό νταούλι μέ Ρομβία ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτό Γιάνιο ποῦ τό ξέρεις ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κάπου θά τό ἔχω ἀνοῦσει. Νομίζω ὁ Καρατζᾶς.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί, ὁ Καρατζᾶς καί ὁ μπάρμπα Λάζαρος πῆγε νά σιάση ἀπό τό καιό του. "Ὅμως ὁ Καρατζᾶς εἶχε δύο μηχανικά ὄργανα. Ρομβία γιά τοῦς εὐρωπαϊνοῦς χορούς, πόλκα, μαζούρα καί τό βάλς τοῦ Δουνάβεως μά εἶχε καί λατέρνα ποῦ ἔπαιζε τοῦς ἑλληνικοῦς χορούς, συρτό, καλαματιανό καί τσάμινο. "Ὅμως τόν τσάμινο σάν χορό λεβέντινο, τόν τραγουδοῦσαν κι' ὄλας : "Ἐνας ἀητός καθότανε, στόν ἥλιο καί λιαζότανε...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Ωρατα όλα αυτά Δημητρη αγαπητέ, μά είναι πολύ παλιά και θά ήθελα νά προχωρούσαμε λίγο στά χρόνια γιά νά θυμηθούμε και κανένα μεταγενέστερο τραγούδι.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν έχω αντίρρηση. Ποῦ θέλεις νά πάμε ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μιά και βρισκόμαστε σ' αποικηάτικη ἐποχή, θά ήθελα νά σοῦ θυμήσω ὅτι δέν ήτανε λίγες οἱ κομφές ἀθηναῖες πού τίς ἀποικηές, στούς χορούς μασπαρευόντουσαν σέ ~~κινέζες~~ ^{κινέζες} και γιαπωνέζες γκέϊσες.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κατάλαβα πού θέλεις νά καταλήξης. θέλεις νά θυμηθούμε και νά θυμήσωμε στούς ἀπροατές μας τό τραγουδάκι τῆς Γκέϊσας ἀπό τήν γνωστότατη ὀπερέττα τοῦ ἐγγλέζου Τζόουνς.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Απροβῶς ἐκεῖ ήθελα νά φτάσω. Αὐτή ἡ ἐγγλέζικη ὀπερέττα δέν παίχθηκε πολύ στήν 'Αθήνα. "Ισως μέλιστα πολύ λίγο. "Ομως μερικά τῆς τραγούδια, πέρασαν στίς ἐπιθεωρήσεις και ἀπ'αυτές ἔγιναν γνωστά. 'Η φίλη μας ἡ Κλειώ θά θυμάται ἀσφαλῶς τό κλασσικό τραγούδι τῆς Γκέϊσας και θά μάς τό πῆ μέ ὄλη τῆς τήν χάρη.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Μέσ' τίς Γκέϊσες εἶμ' ἐγώ ἡ ξακουστή
στόν χορό και στό τραγούδι χωριστή
ὄσες χάρες κι' ἄν ζητήσης
μοῦ τίς ἔωσεν ἡ φύσις
κι' εἶμαι πάντοτε καλή και γελαστή.

Τσόν Κίνα - Τσόν Κίνα
τσόν τσόν - Κίνα Κίνα, Παγιασάκι
Χαγιοδάτι, Γιοκοάμα, γιό !

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τί τά θέλεις Γιάγιο μου ; Νομίζω ὅτι σέ μερικούς τομεῖς ήτανε τυχεροί οἱ παλαιοί ἀθηναῖοι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τυχεροί, ὅσον ἀφορᾷ τί ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ανούγανε και τέτοια τραγούδια στά γλέντια τους, ὅπως τήν Τσιγγάνα, τήν Γκέϊσσα... Δέν εἶχανε ἀνάγκη νά πληροφορηθῶνε ὅτι ἡ κυρία Καβουρίνα, μέ τόν σπάρο συντροφιά πάει στήν 'Αθήνα...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γιά νά μπῆ νά γλεντήση στό κουτούκι τοῦ 'Αποστόλη

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ οὔτε ὅτι λογαριάζει νά πουλήση τό ρολόϊ - γιά νά πάρη, νομπολόϊ...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ας τό πουλήση, δικαίωμά του εἶναι... Πρέπει νά μάς τό ἀναγγέλλει κι' ὄλας ; "Ομως αγαπητέ μου Δημητρη, ἡ ὄρα μας πέρασε και πρέπει νά διακόψωμε...